REDACȚIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAȚIUNE în Brașov și la următórele Birouri de anunciurĭ:
In Viena: M. Dukes Nachf. Max. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelik's Nachf. Anton Oppelik. In Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. In Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXIII.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare Târgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 131. — Brașov, Lunĭ-Marțĭ 13 (26) Iunie. — 1900.

„Pedépsa agitatoruluĭ“.

Sub acest titlu au adus foile maghiare scirea — ce am înregistrat'o în numĕrul nostru de Duminecă — că Wlassics a eliminat pentru uneltirĭ în contra statului și agitațiunĭ de naționalitate pe tînĕrul român George Novacovicĭ dela tóte academiile și universitățile din țéră cu adausul, că i-se va denega și nostrificarea diplomei, ce șĭ-ar puté-o câștiga în țĕrĭ strĕine.

Amintitele foi nu comentéză faptul, ci 'l înregistréză numai simplu. Nicĭ că mai trebuia comentar. Cum-că foile maghiare nu află de lipsă nicĭ a lăuda acésta nouă ispravă a lui Wlassics, nicĭ a-o desaproba. este comentarul cel mai elocuent al stărilor publice dela noi. Décă șĭ-ar fi permis un ministru unguresc, fiă chiar și mai grozav decât Wlassics, sĕ procédă astfel față c'un tînĕr maghiar, fiă student séu în alte condițiunĭ, și sĕ-i nimicéscă cariera și esistența în țéră, pe motiv că a uneltit în contra ordinei publice într'un fel séu altul, cum s'a uneltit de atâtea-orĭ la Ungurĭ și cum de esemplu, în timpul din urmă s'a atentat, chiar la universitate, asupra crucei de pe marca țĕrii, și pe motiv c'a agitat contra vr'unei naționalitățĭ — ceea-ce la Ungurĭ este lucru de tóte ḑilele — ce ar fi făcut cu el pressa maghiară? Nu s'ar fi revoltat ea óre strigând și țipând ca din gura șérpelui? N'a luat ea în apĕrare de atâtea-orĭ și pe cei-ce au comis în public crima de lesa majestate, décă erau de ai lor? N'a luat în apĕrare mai anii trecuțĭ tineretul universitar maghiar, care înscenase rĕscóle formale, pentru a căror oprimare a trebuit sĕ se recuire putere militară, ba au fost împușcațĭ ómenĭ?

Nu se revoltă însĕ nicĭ una din aceste foi vĕḑĕnd volnicia și tirănia ne mai auḑită și absurdă în secolul în care trăim sĕvêrșită față c'un tînĕr român universitar. Ba găsesc lucrul fórte natural, că i-se ia posibilitatea de a puté trăi în țéră cu învĕțătura lui și de aș-ĭ puté crea un viitor, și este ca și esilat, alungat și eschis din patria sa împins astfel în brațele desnădăjduirei.

Care lege îi dă lui Wlassics dreptul și cine i-a dat puterea de a nimici esistențe? Noi scim — ceea-ce se vede, că ministrul instrucțiunei publice nu vré sĕ scie — că pedépsa are de scop a corege și nu a omorî.

Din gimnasiu și dela o școlă elementară nu permite umanitatea sĕ eschiḑĭ un copil, décă nu periclitéză moralitatea și sănĕtatea conșcolarilor sĕi. Dér dela o universitate?

Periclitat'a tînĕrul universitar din cestiune moralitatea comilitonilor sĕi prin aceea, că șĭ-a manifestat cu tăriă alipirea către neamul sĕu? Din contră credem, că nu numai nu a periclitat'o, dér a ridicat chiar moralul colegilor sĕi, dându-le numai un esemplu bun prin acésta despre împlinirea datoriei, dela care nu se abate omul de caracter fiă orĭ și cât împresurat de bizantinism, șovinism și terorisărĭ.

Ca sĕ fi comis tînĕrul Novacovicĭ ceva în contra statului, érășĭ nu credem. Scim noi bine, ce este aḑĭ privit ca „contrar statului“. A vorbi, a cânta, a coresponda, a învĕța, a te cultiva, a petiționa și reclama românesce: tóte acestea au ajuns sĕ fiă în ochii șoviniștilor maghiarĭ „în contra statului“. A pretinde, ca neamul tĕu și limba ta sĕ fiă egal îndreptățite în țéră și a îndemna și pe alții sĕ facă asemenea, este „revoltă pe față“ pentru care se cere nimicire.

In cât pentru pretinsa agitațiune de naționalitate, nu scim ce vré sĕ înțelégă decisiunea lui Wlassics. Décă a înțeles cumva agitațiune contra naționalității maghiare, atuncĭ îl întrebăm: câțĭ nemernicĭ nu vatĕma și insultă mai în tótă ḑiua pe Românĭ și naționalitatea lor, fără ca sĕ-i mai pese cucului de așa ceva. Auḑitu-s'a vre-odată ca un procuror unguresc sĕ improcesueze pe vr'un Maghiar din causa acésta?

Apoi a stărui séu a agita pentru drept și dreptate, pentru egala îndreptățire și pentru convingerile politice basate pe asemenĭ principii de drept și morale, nu numai trebue sĕ fiă permis într'un stat constituțional, ci trebue sĕ fiă chiar o datoriă cetățenéscă.

Sĕ fi comis însĕ Novacovicĭ orĭ-ce, décă nu s'a comis între păreții universitățiĭ, sunt chemate sĕ judece tribunalele ordinare și nu Wlassics, căcĭ nimenĭ nu se póte subtrage judecătorilor sĕi legalĭ. Inaintea tribunalelor unguresci vedem că sunt tîrîțĭ în tot momentul tinerii noștri românĭ, carĭ nu lasă a fi terorisațĭ în sentimentele lor naționale. De ce n'a fost citat și studentul Novacovicĭ înaintea vr'unui tribunal. décă a greșit ceva, și numai pe basa sentinței acelui tribunal sĕ fi procedat Wlassics?

Caracteristic mai este. că aceleașĭ foi maghiare nu vor sĕ scie nimic de eliminarea parțială a altor patru tinerĭ studențĭ: C. Steer, I. Scurtu, I. Moga și L. Domide dela universitatea din Clușiŭ. Li-e rușine de sigur, și lor de a ilustra astfel cruda persecuțiune a profesorului șovinist și vênător de popularitate Wlassics.

Nu se putea în momentul de față presenta în mod mai drastic adevĕrata politică, ce o urmăresce cabinetul Szell cu privire la Românĭ, decât prin acésta nouă decisiune monstruósă a lui Wlasics. Cine va mai crede, că un guvern, sub care se întêmplă astfel de lucrurĭ, póte sĕ ne fiă binevoitor?

Incât pentru foile maghiare, carĭ se mulțumesc a anunța laconic „pedépsa agitatorului“, le putem spune, că odată se va rĕsbuna amar patima și parțialitatea lor în cestiunĭ de principiu ca acestea. Aducă-șĭ aminte numai cum se tânguiau nu de mult mare parte din ele, că au tolerat volnicii și tirănii față cu naționalitățile, carĭ mai târḑiu s'au îndreptat și contra Ungurilor. Veḑĭ reglementările lui Banffy ca fișpan și ca ministru președinte.

Dér cine se mai póte adresa aḑĭ cu argumentele minții sănĕtóre la pressa maghiară atât de mult stăpânită de curentul nenorocit dușman naționalităților? Sporindu-se nemulțumirile și amărăciunea în modul arătat, ce stărĭ se vor crea numai în 10—20 de anĭ? Cine se mai gândesce la urmărĭ?

Sentința monstruósă a lui Wlassics nu s'a mărginit numai la draconica eliminare dela tóte scólele superióre a tînĕrului student în drept George *Novacovicĭ*, ci a lovit tot-odată și pe alțĭ patru tinerĭ românĭ universitarĭ din Clușiŭ. D-nii Coriolan *Steer*, Ioan *Scurtu*, Ioan *Moga*, studențĭ în drept, și Leonida *Domide* student în medicină, prin aceeașĭ crudă sentință sunt *eliminațĭ dela universitatea din Clușiŭ*, și acésta eliminare mai este înăsprită și cu *pierderea semestrului ultim.*

Despre acésta nouă bravură a terorismului șovinist dela culte și instrucțiune publică vorbim aḑĭ mai pe larg în fruntea foii.

Conflictul româno-turcesc.

„Agenția Română“ aduce din Constantinopol nisce scirĭ importante în ce privesce tariful diferențial adoptat de către Turcia asupra produselor de provenientă română. Scim, că guvernul român a adresat o notă guvernului turcesc, prin care a propus Porții de a pune din nou în vigóre convențiunea turco-română, ce a espirat la finitul lunei lui Februarie a. c., până la încheierea unui nou tratat de comerciu.

O telegramă cu data de 23 Iunie a amintitei „Agenții“ comunică, că consiliul de miniștri ținut la 20 Iunie n. la Constantinopol a hotărît sĕ priméscă propunerea României cu privire la începerea negocierilor pentru încheierea unui tratat de comerciŭ. Dér *tariful diferențial va rĕmâné în vigóre până la încheierea acestui tratat.* Acéstă decisiune — adauge telegrama — fiind contrară intereselor României, ministrul plenipotențiar al României îșĭ propune sĕ facă demersurĭ directe pe lângă Sultan.

Scirea este destul de gravă, așa că va trebui sĕ intervină în mod energic chiar și ministrul de esterne român pentru a feri comerciul român de esport de marĭ neajunsurĭ și perderĭ. Se scie, că Turcii sunt vestițĭ în trăgănarea tratărilor și se póte întêmpla sĕ trécă fórte mult timp până când se va ajunge la vre-o ințelegere cu privire la noul tratat de comerciŭ.

Din aceleașĭ isvor se face cunoscut, că și față cu Grecia, guvernul turcesc a hotărît sĕ aplice tariful diferențial, ér cât pentru Bulgaria — și acésta este caracteristic — se anunță, că tariful diferențial nu va fi aplicat și că regularea cestiunei va fi deferită unei comisiunĭ mixte turco-bulgare, care decide nouĕ tarife speciale.

Óre se fiă în acésta tratare neegală ascunse și motive politice?

Programul unui domnitor.

August Frideric, marele principe de Oldenburg, a ocupat alaltăerĭ tronul tatălui sĕu. Vorbirea, ce a ținut'o din incidentul acesta principele, este ceva rar în felul sĕu și ar puté servi de model pentru toțĭ domnitorii și guvernele din Europa. Ĕtă, ce ḑise principele:

— Domnilor! Vréu sĕ vĕ fac cunoscut, cum pricep eu posiția mea. Mai întâiŭ de tóte mĕ privesc ca stând în *serviciul* cetățenilor patriei mele și Vĕ rog și pe D-Vóstrĕ sĕ lucrațĭ cu mine împreună *pentru popor.* Căcĭ *funcționarii sunt pentru public, ér nu întors.* Am cea mai mare încredere față de funcționarii mei. Domnilor! vréu sĕ vĕ spun îndeosebĭ, *că-mĭ place vorba deschisă* și Vĕ rog *sĕ vorbițĭ tot-déuna cu mine așa cum gândițĭ*, chiar décă pentru mine ar fi *neplăcut.* Apoi, că voiŭ lucra tot-déuna așa, e altă cestiune. Nu pot sĕ împlinesc dorința fiă-căruia, vréu însĕ, ca cel puțin *sĕ ascult pe fiă-care.* Funcționarii sĕ trăéscă între public și apropiându-se de el sĕ-i cunóscă mai bine dorințele. Domnilor! Eu în viitor adese-orĭ voiŭ merge prin țéră și mĕ voiŭ bucura fórte mult, décă *ómenii vor veni la mine.* Imĭ vețĭ puté face bucuriă cu vre-o flóre séu cunună, dér *nu doresc sĕ-mĭ facețĭ primirĭ și sĕrbătorirĭ deosebite.* Asta nu mi-se cuvine, nicĭ nu doresc sĕ cheltuițĭ pentru așa ceva. Décă voiŭ primi florĭ, e destulă bucuriă pentru mine.

*

Cetind acest program de guvernare al tînĕrului principe, mulțĭ vor ḑice cu drept cuvênt: dér bine e sĕ fii cetățén și supus în Oldenburg, unde principele domnitor scie sĕ dea astfel de sfaturĭ miniștrilor și funcționarilor de stat, chemațĭ a dirige sórtea poporului dimpreună cu domnitorul!

La noi însĕ mai ales, acésta este un *pium desiderium.* Contrar principiului enunțat de principele August Frideric, pe tot întinsul „globului maghiar“ se practică alte dogme de administrația puterii. Aicĭ nu funcționarii sunt pentru popor, ci întors. Funcționarul la noi nu apropiă, ci respinge poporul, și mai ales pe cei-ce nu fac parte din slăvita viță arpadiano-levitică îi nedreptățesc, prigonesc, schinjuesc; întorc legea și aplică paragrafii după cum le vine la socotélă.

Incât e despre *primirĭ* și *sĕrbătorirĭ* nicăirĭ, póte, nu se face atâta abus, ca în „fericita“ Ungariă. Un tablou viu dă în privința acésta o fóiă unguréscă din Pesta, care étă ce scrie, vorbind de minunatul program al marelui principe de Oldenburg:

„Décă principele acesta ar călĕtori prin Ungaria, miniștrii l'ar însoți în trenurĭ separate și lângă tot ministrul ar fi un secretar, un concipist, un camerier și un lacheu. La granița comitatului l'ar primi o deputațiune: fișpanul în splendid „diszmagyar“, în trăsură cu patru cai cu visitiu îmbrăcat în colorile lui, cu „inașul“ și cu cei doi husarĭ îmbrăcațĭ în pompóse vesminte. Asemenea acestuia e viceșpanul și domnii din comitat în mintene galonate și în cușme pe-o ḑi fierbinte de vară. Aurul cel mult și pietrile scumpe sunt atât de grele, încât mai că-l trag jos și ai crede, că toțĭ sunt putredĭ de bogațĭ, atâtea comorĭ sunt grămădite pe ei, décă n'ai sci de altă parte, că moșiile și-le-au [illegible]
plata le este reținută pentru [illegible]
ductul îl deschide un mar[illegible]

forma principelui e sură de praf. In tot satul arc de triumf, ale cărui cheltuelĭ se scot din arunc comunal. Şi pe fiă-care casă din oraş flutură stindarde comandate cu cont. Vorbirile festive ale primarilor şi biraelor de pe sate esundéză de fericire şi fac pe principe sĕ crédă, că Ungaria este statul cel mai bine guvernat şi poporul lui n'are nimic de dorit, decât ca Dumneḑeu sĕ ţină cu sănĕtate pe birĕu, pe solgăbirĕu, pe directorul de finanţe, pe viceşpan, fişpan, pe toţĭ deputaţii guvernamentalĭ, pe cei 9 miniştri şi pe ministru-preşedinte, sĕ i ţină în funcţiune până la vĕrsta cea mai adêncă"....

Dér ce sĕ-i facĭ. Ungurul e fudul, sumeţ şi arogant. Nu s'ar potrivi în Oldenburg!

O şcólă română maghiarisatóre.

Din comitatul Treiscaunelor publică „Telegraful Român" o corespondenţă, al cărei autor spune, că a avut ocasiunea sĕ asiste la 17 esamene şcolare din tractul Treiscaunelor, ţinute sub conducerea d-lui protopresbiter D. Coltofean. Ḑice, că pe lângă tóte nĕcasurile şi şicanările, cu carĭ e împreunată încassarea salariilor învĕţătorescĭ şi mai ales a cuincuenalelor, s'au făcut în şcóle progrese mulţumitóre.

Numai şcóla din *Doboli inferior*, ḑice corespondentul, a făcut cea mai rea impresiune şi mare desamăgire asupra sa, „deórece d-l învĕţător nu a arătat întru nimic, că este învĕţător la o şcólă confesională română. El, care e şi cantor, se chémă Nicolae Rădoiu, a propus întreg materialul *esclusiv în limba maghiară, fără a da vre o atenţiune* limbei româneścĭ. La esamen un sigur băiat a rostit un „Tatăl nostru" românesce, dér într'o limbă fórte stricată. Mai uimitor şi revoltător din partea unui învĕţător român la şcólă confesională a fost însĕ purtarea sa bruscă faţă de şeful tractual, desconsiderându-l cu totul pe acesta şi adresându-se către inspectorul reg. şcolar cu întrebarea, cât doresce sĕ rĕspundă copiiĭ din cutare obiect?

După religiune, care şi ea a fost predată *numai unguresce*, şeful tractual a pus la ordine limba română şi cetirea cel puţin în despărţĕminte mai marĭ; învĕţătorul atuncĭ a reflectat unguresce, că *limba maghiară este limba maternă a copiilor.* In asta l'a secundat şi inspectorul unguresc, aprobând pe învĕţător şi ḑicênd, că *limba română nicĭ nu are înţeles a se propune în Dobolii inferior.*

Invĕţătorul şĭ-a şi primit rĕsplata pentru serviciile sale, căcĭ îndată după terminarea esamenelor şi după-ce d-l protopop a ţinut o scurtă alocuţiune către elevĭ, s'a sculat şi inspectorul şcolar sĕ mulţuméscă învĕţătorului pentru „sporul", ce l'a făcut, *întinḑêndu-i în acelaşĭ timp 5 bancnote de câte 10 fl.* (adecă 100 cor.) *ca „semn de recunoscinţă din partea înaltului miniseriu."* Invĕţătorul i-a primit mulţumind *de tot mişcat* pentru „distincţiune".

Aşa descrie corespondentul „Tel. Rom." starea şcólei „confesionale române" dela Dobolĭ şi în asemenĭ împrejurărĭ, cu drept cuvênt se întrébă: „Are óre raţiune de a esista şi a fi susţinută cu mijlóce din fondurile archidiecesei o şcólă, care cu numele de a fi confesională *numai românéscă nu este* şi totuşĭ învĕţătorul primesce 200 coróne ca întregire la salar dela Prea Ven. Consistoriu archidiecesan?"

SCIRILE ḐILEI.

— 12 (25) Iunie.

Inmormêntarea principesei Iosefina de Hohenzollern. Din Sigmaringen se anunţă: Imprejurările la sosirea M. S. Regelui României au pricinuit o adêncă mişcare de jale. Majestatea sa a întrat îndată în camera mortuară, unde şĭ-a găsit mama mult iubită, frumósă mai pre sus de tóte, dormind somnul de pace, capu-i nobil cu trăsurĭ încântătóre rĕsărind din marama albă, în care fusese învĕluit. Regele a stat, dimpreună cu sora şi fraţii Sĕi, mai bine de o óra, lângă trupul iubit, care séra a fost aşeḑat în sicriu, ca sĕ fiă dus la Hedingen (la 10 minute de Sigmaringen), la capela, unde e grópa familiei, clădită din nou şi mărită de Principele Leopold, cu prilejul morţii tatălui sĕu, Principele Carol Anton. M. S. Regina Elisabeta a rugat pe cumnatul Sĕu Principele Leopold, sĕ pue un mănunchiŭ de rose albe pe inima aceleia, ce-i fuse 30 de anĭ de-a-lungul mamă nemĕsurat de iubitóre.

Când s'a transportat cadavrul rĕposatei Principese la biserica Mântuitorului din Hedingen, în capul cortegiului veniau societăţile militare cu torţe. După sicriu urmau Regele Carol al României, fratele Sĕu Prinţul Leopold, contele de Flandra, cumnatul Regelui României, prinţii Frideric şi Carol de Hohenzollern, prinţul Ferdinand al României şi moştenitorul tronului belgian, prinţul Albert, fiiul contelui de Flandra; apoi numĕróse deputaţiunĭ. Urmau apoi principesa Antonia, soţia prinţului Leopold de Hohenzollern, contesa Maria de Flandra, sora Regelui Carol, şi prinţesa Carol de Hohenzollern, cumnata prinţului moştenitor al României. In biserica cernită în întregime, sicriul a fost aşeḑat pe un catafalc în faţa altarului. Numĕróse şi splendide coróne au fost depuse pe sicriu. — Printre corónele, depuse la sicriul A. S. Regale Principesei Mume Iosefina de Hohenzollern, este şi una trimisă de casa M. S. Regelui.

Serviciul funebru a fost oficiat de către Archiepiscopul Kopp din Colonia.

Esamenul de musică la gimnasiul din Blaşiŭ s'a ţinut Joia trecută în sala de gimnastică. A asistat la esamen şi I. P. S. Sa Metropolitul împreună cu mai mulţĭ membri ai Capitulului, asemenea un numĕr mare de domnĭ şi dame din societatea alésă a Blaşiului. Despre resultatul esamenului „Unirea" ḑice: „Esamenul a avut un succes desĕvêrşit. Când am asistat la prestaţiunile orchestrei din anul trecut, credeam, că nu o sĕ mai avem pe viitor aşa orchestră, depărtându se aprópe toţĭ membrii ei. Esamenul din ăst an ne a convins pe deplin, că téma nóstră a fost zadarnică şi că d-l profesor *Mureşianu* a sciut sĕ se îngrijéscă de-o sucrescenţă, care sĕ ne delecteze şi sĕ ne satisfacă pe deplin".

O mare tempestate cu grindină a fost Sâmbătă după amiaḑĭ în regiunea Braşovului şi mai ales peste hotarĕle comunelor vecinaşe Rêrşnov, Tohanul-vechiŭ până către Zêrnescĭ şi alte părţĭ. Ea a durat mai bine de un pătrar de óră şi s'a descărcat după o pîclă năduşitóre, care deja de diminéţă prevestea sosirea ei. In hotarul Braşovului n'a făcut stricăciunĭ simţite, fiind-că pe aicĭ grindina fù rară. După cum suntem informaţĭ însĕ ea a fost grozavă şi de tot puternică şi a causat incalculabile stricăciunĭ în hotarĕle amintitelor comune. In Tohanul-vechiŭ firele de grindină erau în mărimea aprópe a unui ou de găină. Au sdrobit tóte sĕmĕnăturile dela câmp, tóte legumele şi plantaţiunile, au spart coperişele caselor de ţiglă, pe mulţĭ ómenĭ dela hotar i-au rănit şi bietele animale alergau înspăimêntate dela câmp către sat, par' că ar fi fost peirea lumei. Tot aşa şi la Rêşnov şi în părţile, pe unde a ajuns uriaşa colónă de ghiaţă mânată şi sbiciuită de-o puternică furtună. Omenii bĕtrânĭ din amintitele localităţĭ spun, că o prăpestenia aşa de mare n'au pomenit nicĭ-odată în viaţa lor. Tempestatea a trecut spre Nou şi Dêrste.

Aniversarea lui Gutenberg. Ḑilele aceste se serbéză pretutindenĭ aniversarea de 500 de anĭ dela nascerea marelui inventator al imprimeriei, care s'a născut la Maienţa (Mainz) pe la anul 1400. Data precisă a nascerei sale nu se cunósce şi aşa s'a fixat jubileul pe ḑilele din urmă ale lunei acesteia. In Maienţa, locul nascerei lui Gutenberg, se fac sĕrbările cele mai strălucite. Ele s'au început Sâmbătă cu deschiderea solemnă a esposiţiei tipografice şi se vor termina mâne, Marţĭ.

In Bucurescĭ s'a ţinut erĭ în sala Băilor Eforiei un congres solemn a tipografilor, la care s'au rostit discursurĭ mai multe. In program era înscris şi distinsul nostru literat, d-l I. L. Caragiale c'un discurs asupra rolului lucrătorului tipograf. Mai era prevĕḑută formarea unui cortegiu, care va percurge stradele capitalei. Apoi la Villa Regală o mare serbare organisată de societatea „Gutenberg", ér séra un mare banchet popular sub preşedinţa primarului capitalei. Amĕnunte despre decursul sĕrbărei încă n'avem.

Erĭ, Dumineca în 24 n. c., a serbat şi despărţĕmêntul din Braşov al societăţii tipografilor acéstă aniversare, ţinêndu-se vorbirĭ în limba germană, (de d-l C. Schneider, conducĕtor technic la tipografia Gött) şi în limba română (de d-l C. Pop, conducĕtor technic la tipografia A. Mureşianu). E. L. Schiller a cetit o poesiă ocasională. S'a adresat o telegramă de felicitare societăţii „Gutenberg" în Maenţa.

Baptiştii. Sĕptĕmâna trecută a fost un congres de *baptiştĭ* în Bichiş, sub presidenţia episcopului baptist *Meyer* din Budapesta. Au participat 141 membri din tóte părţile ţĕrii. Congresul a decis organisarea unei reuniunĭ curat *maghiare*, alta curat *germană* şi a treia curat *română*. S'au ales apoi secţiunile şi s'a decis, ca secţia *maghiară* sĕ facă o visită la ministru Wlassics. Interesant este, că, după informaţiunile foilor maghiare, congresul a enunţat, că în comunităţile *române*, ce se vor înfiinţa, limba cultului divin sĕ fiă, pe cât e posibil, limba *maghiară*, ca nu cumva baptiştii sĕ fiă bănuiţi de agitaţiune de naţionalitate. — Hotărîrea acésta va fi căḑut, de sigur, bine la inima ministrului Wlassics, care va lăuda pe noii proseliţĭ ai maghiarismului şi-i va încuragia sĕ fiă la culmea datoriei lor de „bunĭ patrioţĭ".

Emigrările din Ungaria se înmulţesc în numĕr înspăimêntător. Aşa din comitatul Abauj-Torna au emigrat anul trecut 4800 de locuitorĭ, ér anul acesta numĕrul emigranţilor cu paşapórte în regulă s'a urcat până în Iunie la 1854; afară de aceştia e îndoit numĕrul emigranţilor fără paşapórte. In multe locurĭ ţĕranii au dat foc caselor pentru-ca cu banii căpĕtaţĭ dela societăţile de asigurare sĕ pótă pleca spre America.

La Paris — pe cheltuéla statului. Intr'unul din numerii trecuţĭ um arătat, că se vor duce la Paris un mare numĕr de deputaţĭ maghiarĭ la conferenţa interparlamentară. „Budapesti Hirlap" dela 24 Iunie ḑice: „Vor fi mulţĭ Maghiarĭ acolo. Şi acum sunt destui... Numĕrul domnilor, pe carĭ îi trimite unul sĕu altul din ministerii pe *cheltuéla lui*, se va spori aşa de tare, încât se va nasce de aicĭ un deficit". — Va sĕ ḑică „apĕrătorii" causei maghiarismului vor merge la Paris pe cheltuéla statului. Frumósă chivernisélă!

Colera în India. „Gazeta de Colonia" este informată, că colera bântue grozav în India. Mortalitatea întrece orĭ-ce închipuire. Cadavrele decedaţilor zac sub cerul liber, pradă câinilor şi corbilor. Nimenĭ nu îngrópă pe morţĭ.

Urmaşul lui Muraview. Ministeriul rusesc al afacerilor de esterne are acum un nou conducĕtor *interimal*, în persóna contelui *Lambsdorff*, fost secretar de stat la esterne. Contele Lambsdorff era cel mai de încredere om al lui Muraview.

Acusă gravă în contra lui Krüger. Ḑiarul „Reform" din Bruxella publică un interview, ce l'a avut un colaborator al sĕu cu un belgian venit de curênd din Transvaal. Acesta susţine, că a fost martor ocular când Krüger făcea imputărĭ generalului *Joubert*, că el este causa nenorocirei Transvaalului, că temporiséză tóte, că nu

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Viaţa de stradă la Londra.

Bine înţeles, nu căutarea sensaţiunilor artistice, séu simpla vênare de petrecerĭ *rafinate* vor călăuzi la Londra pe călĕtor. In acéstă privinţă continentul, cu deosebire Parisul, o întrece. Dér ceea-ce nu veţĭ găsi nicăirĭ, nicĭ chiar aproximativ, e acea imensă manifestare a activităţii omenescĭ, acea complexă şi neîncetată luptă pentru viéţă, care dă Londrei o înfăţişare atât de particulară şi interesantă.

Aicĭ timpul costă banĭ. Toţĭ sunt grăbiţĭ. Des de diminéţă sutimĭ de mii de ómenĭ se perêndéză din suburbii spre City (centru), cei mai mulţĭ încovoiaţĭ de graba mersului.

O alergare nebună de trăsurĭ, caburĭ, [illegible]orii, breakurĭ, tóte varietăţile [illegible] *wheleer*-ilor, printre carĭ [illegible]mĕr se strecóră sprin[illegible]mite scurt *bus*, şi tramwaiurile se iau la întrecere cu trenurile, ce cutreeră oraşul în tóte părţile, pe pămênt, pe sub pămênt şi pe viaducte; ér vapórele de pe Tamisa, în susul şi în josul apei, pe cele douĕ ţĕrmurĭ, încarcă şi descarcă o furnicăriă de lume vecĭnic în neastêmpĕr.

Adăugaţĭ la acest val-vîrtej zgomotul şi aspectul variat al comerciului ambulant: băieţii, carĭ strigă cele 5 ediţiunĭ ale marilor ḑiare „*Standard*" (con.), „*Daily News*" (lib.) „*Times*" (indep.) etc., aşa numitul *medicine man*, care cu o limbuţiă rară laudă efectul leacurilor sale minunate; pĕsĕrarul (bird dufter), care în loc de canar îţĭ vinde vrabiă vopsită în galben luându-ţĭ 8 şilingĭ; apoi musicanţĭ negri, industanĭ séu scoţienĭ cu tartan multicolor, cântând din instrumente stranii arii asurḑitóre; predicatorii de strade (ranters), carĭ sub cerul liber propovĕduesc învĕţămintele creştinescĭ unor gură gască, ce fug de biserică, fără sĕ scape de ea; indiviḑĭ jumĕtate cerşitorĭ, jumĕtate pungaşĭ, carĭ ofer pe preţ de nimic cutii de chibriturĭ, romane, haine vechĭ, pălării şi încălţăminte tocite.

Fiă-care breaslă îşĭ are, ca şi Oltenii noştri, strigătul ei tipic, tóte sfîrşite cu invariabilul „o", astfel: „catch'em alive o" al vênḑĕtorului de hrană pentru pisicĭ, „sweep—sweep" al coşarilor etc. In asemenea învălmăşală, firesce, nu poţĭ fi destul de băgător de sémă spre a evita accidente neplăcute şi spre a nu fi mai ales victima *pik-poketilor*, carĭ pe strĕin îl simt după haine, după mers, şi carĭ la un galantar din *Holborn-Viaduct* mi-au escamotat ceasornicul cu o artă atât de superióră, încât nĕcasul primei clipe s'a preschimbat în urmă într'o sinceră admiraţiune.

*

Partea cea mai interesantă a Londrei e incontestabil portul, inima imensului comerciŭ, ce'l întreţin Englesii cu întreg universul. Portul în sens mai larg începe la vale de pe podul numit *London Bridge*, avênd o întindere de vre-o 6 mile englese. Tamisa în acele părţĭ descrie cotiturĭ puternice şi multiple, legate între ele de canalurĭ şi basinurĭ atât de adêncĭ, încât dau acces celor mai marĭ vase transatlantice, ale căror catarte, ca nisce pădurĭ despoiate de fronde, limitéză zarea din tóte părţile. Intrepositele, curţile de pachetaj, pivniţele subterane, docurile, dintre carĭ cele destinate Indiilor singure ocupă 120 de hectare, gem de productele, pe carĭ le revarsă aicĭ cele 5 continente în lăḑĭ, în butóe, în baloturĭ şi par a fi insuficiente pentru avuţiile ce Anglia textilă, Anglia ferului, a oţelului, a cărbunelui din fabricele şi manufacturile ei fără numĕr le trimite în restul lumii, precum îmĭ esplica un matroz intoxicat de brandy (rachiŭ).

O privire cât de fugitivă asupra portului ne dovedesce mai strălucit decât cel mai bun curs de geografiă fabulósa transacţiune comercială de care se îngâmfă compatrioţii d-lui Joe Chamberlain, şi ne face sĕ reamintim fără voia nóstră cuvintele pline de sumeţiă, pe carĭ acest ministru al coloniilor le-a adresat alegĕtorilor sĕi dela Birmingham: „Da cred, în acéstă rassă, cea mai mare din tóte câte au guvernat vre-odată lumea, în rassă anglo-saxonă, mândră, tenace, încreḑĕtóre în sine,

ocupă Ladysmith-ul etc. După câte-va ḑile Joubert a murit şi faţa lui schimosită, precum şi pumnii strînşi convulsiv lăsau a-se presupune o inveninare. In urma acésta în Transvaal nu numai se ia ca sigură faima, că Joubert a fost înveninat, ci după afirmările numitului belgian, se bănuesce, că Krüger ar fi amestecat în pretinsa crimă. — Firesce, diarele englese iau de banĭ bunĭ aceste afirmărĭ cutezate, cu tóte că e ceva aprópe imposibil de a-se da credĕment la astfel de faime.

Ordinea esamenelor la şcóla elementară capitală română gr. or. din Braşov la finea an. scol. curent e următórea:

Esamenele publice se ţin: Joi, Vinerĭ şi Sâmbătă în 15, 16 şi 17 Iunie v. în sala festivă a gimnasiului, în ordinea următóre: La şcólele de copile:

Joi în 15 Iunie v.: Dela 8—9 óre a. m. cl. I/*a*) înv. I. Aron, 9—10 cl. II/*a*) înv. Z. Butnar, 10—11 cl. III înv. I. Dariu, 11—12 cl. IV înv. N. Bârsan; dela 2—3 p. m. cl. I/*b*) învĕţătóre C. Muntean, 3—4 cl. II/*b*) învĕţător I. Prisou, 4—5 cl. V înv. N. Oancea sr., 5—5½ cântărĭ cu cl. IV şi V înv. N. Stoicovicĭ, 5½—6 eserciţii în grădinărit cu elevele din cl. IV şi V, înv. N. Oancea sr.

Vinerĭ în 16 Iunie v.: La şcólele de copii:

Dela 8—9 óre a. m. cl. I/*a*) înv. R. Frateş, 9—10 cl. II/*a*) înv. D. Marcea, 10—11 cl. III/*a*) înv. N. Stoicovicĭ, 11—12 cl. IV/*a*) înv. St. Popovicĭ; dela 2—3 p. m. cl. I/*b*) înv. C. Muşlea, 3—4 cl. II/*b* înv. N. Oancea jr., 4—5 gimnastica cu elevii clasei IV/*a*) şi *b*) cu învĕţătorii resp. clase; 5—5½ óre p. m. grădinăritul cu elevii clasei IV/*a*) şi IV/*b*) învĕţ. C. Muşlea.

Sâmbătă în 17 Iunie v.: Dela 8—9 cl. III/*b*) de copii, înv. Ios. Aron. 9—10 cl. IV/*b*) de copii înv. I. Vătăşan. Esamenele claselor III şi IV se încheie cu cântărĭ, înv. N. Stoicovicĭ.

Lucrurile de mână ale elevelor din clasa II—V sunt espuse în decursul esamenelor în sala de esaminare, învĕţătóre: Elena Rusu.

Eserciţii în jocurĭ etc. se ţin cu copiiĭ şi copilele din şcóla Froebeliană a bisericei Sf. Nicolae, Sâmbătă în 24 Iunie v., dela 10—11 óre a. m., tot în sala festivă a gimnasiului; învĕţătóre: M. Bogdan.

Esamenele din studii cu elevele din Internatul Reuniunei Femeilor Române din loc se ţin Sâmbătă în 17 Iunie v., dela 10—11 óre a. m. tot în sala festivă a gimnasiului; învĕţătóre: M. Bogdan.

Esamenul practic din economia casnică (menagiu, croitoria, cusutul cu maşina etc.) sĕ ţine cu elevele din Intern. Reun. Fem. Rom. din loc în localul Internatului, Duminecă în 25 Iunie v., dela 4—6 óre p. m.; învĕţătóre: Carolina Teclu, directóra Intern. Reun. Fem. Rom. — Lucrurile de mână ale acestor eleve vor fi espuse în decursul esamenului în sala de studii a Internatului.

Dumineci în 18 Iunie, după serviciul divin, la care vor participa toţĭ elevii şi elevele, se va încheia anul scolastic 1899—1900 cu cetirea clasificaţiunilor şi împărţirea premiilor în sala cea mare a gimnasiului.

La esamenele acestea precum şi la festivitatea de încheiere a anului scolastic se învită cu tótă stima părinţii elevilor şi ai elevelor, binevoitorii şi amicii acestor şcóle.

Braşov, în 1 Iunie 1900.

Direcţiunea.

Rĕsboiŭ în China.

Situaţiunea în China se agravéză şi se complică tot mai mult. Aşa se pare, că rassa galbenă începe a-şĭ rĕsbuna cumplit asupra Albilor, carĭ sub pretextul rĕspândirei progresului şi civilisaţiunei s'au vîrît printre Chinesĭ şi au început sĕ-i esploateze. Acum s'a ridicat întreg poporul uriaş al Chinesilor sĕ facă încercarea, décă Europa şi celelalte state de peste mare vor ele sĕ lase pe Chinesĭ a trăi în pace şi China sĕ fiă a lor. Curge sângele pretutindenĭ şi China oficială dă acum îndrumărĭ, cum sĕ fiă pustiiţĭ strĕinii, carĭ au copleşit'o.

Pustiirile Chinesilor.

După lupta dela *Taku*, care s'a sfîrşit cu desastrul Chinesilor, a urmat dilele acestea o mare luptă de esterminare în *Tien-Cin*. Nu Boxerii, ci *armata regulată chinesă a năvălit contra strĕinilor* din acest oraş şi a sĕvêrşit un măcel înfricoşat asupra lor. Din *Shanghai* se telegraféză, că trupele chinese dela *Tien-Cin* provĕḑute cu tunurĭ moderne, *au bombardat oraşul timp de trei ḑile.* Chinesii au pustiiţ prin incendiu *întregă partea oraşului locuită de strĕinĭ*, au prefăcut în cenuşă *consulatul american* şi au sĕvêrşit măcelurĭ înfricoşate. Trupele europene, carĭ apĕrau oraşul, n'au fost în stare sĕ spargă rêndurile chinese, ca sĕ mérgă în ajutorul nenorociţilor şi au fost chemaţĭ în grabă încă 2000 de soldaţĭ europenĭ, ca sĕ fiă de ajutor. Vr'o *50 de soldaţĭ americanĭ* trimişĭ în ajutorul trupelor streine, au fost *parte ucişĭ, parte rănițĭ.*

*

Tot din *Shanghai* se telegraféză, că în *Vej-Haj-Vej* Boxerii au pustiit prin incendiu aprópe tóte stabilimentele strĕine.

O mare rĕscólă a isbucnit şi în provincia *Canton.*

„*Times*“ din Londra face amintire despre un ordin al împĕrătesei din Peking, dat în Noemvrie anul trecut, după-care toţĭ vice-regii şi comandanţii chinesĭ au fost îndrumaţĭ ca orĭ ce fel de invadare cu arma a puterilor strĕine sĕ o considere ca declarare de rĕsboiŭ.

Acţiunea puterilor.

La *Berlin* situaţiunea din China e considerată de fórte gravă. Asta mai ales în urma împrejurării, că armata regulată chinesă a pornit rĕsboiul contra puterilor europene *fără a-l fi declarat înainte.* O telegramă din capitala germană ḑice, că nu se mai póte susţiné ficţiunea, că Europa ar avé de a face numai cu Boxerii.

In faţa acestei situaţiunĭ, puterile se pregătesc la un mare rĕsboiu.

Din *Pola* a plecat alaltăerĭ vasul de rĕsboiŭ *austro-ungar* „Maria Teresia“, care va sosi în timp de 40 de ḑile la Taku. — Se trimit de asemenea corăbii nouĕ *germane* cu *1200 ómenĭ* din contingentul de pe uscat şi din voluntarĭ. — *Italia* va trimite năile pancerate „Vettor“, „Pizani“, „Stromboli“ şi Vesuvio“ cu 1150 ómenĭ şi 20 tunurĭ. — Despre *Rusia* se afirmă, că ministru de rĕsboiu Kuropatkin a ordonat telegrafic mobilisarea tuturor regimentelor de vênătorĭ din Siberia. — *Japonia* a închiriat 15 corăbii de transport. Patru corăbii vor merge în China, 12 vor fi ţinute gata. Cu totul Japonia a concentrat 22 de corăbii în *Saseho.* — *Anglia* a chemat sub arme 1000 de matrozĭ în portul din „Ports-mouth“ şi la Plymouth a fost espedat ordinul, ca artileria marină şi infanteria sĕ fiă gata de plecare în tot momentul.

Introducerea artei tipografice în România.

Notiţe istorice prelucrate după Dr. Gaster, Odobescu, Haşdeu, Xenopol şi Cipariu,
de ***Ioan Weis,*** *tipograf-editor*

cu ocasiunea jubileului de 500 de anĭ al nascerei inventatorului Ioan Gutenberg

11 Iunie 1900.

In Museul Naţional din Bucurescĭ se păstréză două Evangheliare slavone tipărite pe pergament cu un lux deosebit. Ceea-ce le dă o importanţă specială este faptul, că au între ornamentele lor marca ţĕrei Românescĭ: vulturele cu crucea în plisc şi sunt tipărite „cu porunca lui Î. Bassarab, marele voevod“ în anul 1514. Iată cum ni-le descrie d. Odobescu, descoperitorul lor în mănăstirea Bistriţa.

„Unul e tipărit cu lux, pe 37 colĭ în 8⁰ de membrană velină (28 cent. înălţime şi 20 cent. lăţime). Frontispiciile decorative în capul fie-cărei Evanghelii, şi iniţialele ornate dela începutul capetelor sunt colorate tóte de mână cu aur, carmin şi albastru, pe désupra cernelei negre cu care sunt imprimate aceste ornamente xilografice. Pentru cărţile de preţ şi mai ales pentru cele bisericescĭ, se obicĭnuia în vechime a se trage pe pergament asemenea esemplare, pe carĭ apoi rubricatorii şi miniaturiştii (rubricatores, miniatores), cu totul osebiţĭ de tipografĭ le ornau cu colorĭ şi poleielĭ. Dér un lucru mai de mirare într'acéstă ediţiă e, că mai multe din ornamentele formate prin împletecirea unor linii colorate pe un fond negru, pórtă la mijlocul motivului, într'un mic câmp de aur, vulturul cu o cruce mare în plisc, armele ţĕrei Românescĭ.

„Caracterele netede şi frumos desemnate, de o formă mult mai elegantă decât a celor ce se întrebuinţéză astăḑĭ în tipografiile slavone, sunt de mărimea a 20 puncte, adecă corespund cu litere numite *text* în imprimeriile nóstre...

„Celalt esemplar, tipărit numai cu negru roşu şi (la iniţiale) pe hârtiă grósă, e fórte stricat“. (Revista Română 1861, p. 815—816).

Xenopol, în istoria Românilor, vol. V pag. 189, ḑice: „Astfel încă pe timpul lui Mihnea Vodă cel Rĕu (1507—1510) şi pe acel al lui Neagoe Basarab (1512—1521) întâlnim în Muntenia o Liturghiă şi un Tetravanghel, tipărite cu o îngrijire şi un lux deosebit. Ambele aceste tipăriturĭ deşi pórtă în caracterele, în carĭ sunt făcute, semnul invederat al originei veneţiene, totuşĭ par a fi fost tipărite în Muntenia de óre-ce într'o notiţă pusă la sfîrşitul celei dintâiŭ, a Liturghiei, se spune, că s'a *sĕvêrşit acéstă carte* din porunca întru Hristos Dumneḑeu bine credinciosului şi de Dumneḑeul păzitul şi prea luminatul domnitor Ioan Mihnea marele Voevod a tótă Ţéra Românéscă şi părţilor de peste Dunăre, fiiul marelui Vlad Voevod, în anul dintâiŭ al domniei sale, ostenindu-se şi smeritul monah şi preot Macarie în anul 7016, luna Noemvrie 1 ḑi; — ér un adaus la sfêrşitul Tetravanghelului arată, că „cu porunca domnului Io Basarab, marele Voevod, eu întru Hristos rob preotul Macarie, am ostenit pentru acésta şi am *sĕvêrşit cartea* în an. 7020, luna Iunie 25 ḑile“.

Décă am fi sĕ admitem opiniunea d-lui Odobescu şi Xenopol, au fost tipărite aceste cărţĭ, împreună cu o altă slavonă, în vremea lui Mihnea, chiar aci în ţéră, şi adecă în mănăstirea Govora, unde o sută şi mai bine de anĭ mai târḑiu se înfiinţéză întâia tipografiă românéscă.

Se póte vedé însĕ sĕ fi fost tipărite tóte la Veneţia, precum s'au tipărit tot acolo şi alte cărţĭ din porunca domnitorilor Românĭ, chiar cu ornamentele aprópe analóge.

Mai trebue observat apoi pentru urmărirea celor dintâiŭ tipăriturĭ romane, că regăsim *aceleaşĭ* iniţiale în cărţile tipărite de diaconul Coresi în Sas-Sebeş şi în Braşov dela 1575—1585*) şi nu numai în ele românescĭ, ci şi în cele slavone, ceea ce merită a fi deslușit mai de aprópe. Forma literilor variază, dér în „Mineul“ slavon, tipărit de Coresi la 1590, pe care cred, că l'am regăşit între cărţile Metropoliei din Têrgovişte, se aséměnă fórte mult cu cele din Veneţia.

Neîndoios însĕ este şi faptul, că se înfiinţéză tipograţia în mod definitiv în secolul XVII-lea, dovedit prin esistenţa cărţilor, ce au eşit din teascurile tipografice.

(Va urma.)

ULTIME SCIRI.

Londra, 25 Iunie. Din *Taku* se anunţă, că *trupele rusescĭ şi americane* au încercat sĕ ocupe *Tien-Cin*-ul, dér *au fost respinse.*

Praga, 25 Iunie. — Un meeting la care au luat parte vr'o 50 mii Cehĭ a luat o resoluţiune în contra legilor de limbă declarând că, décă vor fi octroate, poporul cehic le va face resistenţa cea mai vehementă.

DIVERSE

Se caută piele de om. Un anunţ curios şi unic în felul sĕu publică societatea bolnavilor din Hattowitz. Anume se caută ómenĭ între etatea dela 21—26 anĭ, carĭ sunt aplecaţĭ, în schimbul unei remuneraţiĭ corĕspundĕtóre, a da din pielea lor de pe spate un petec, pentru a puté fi scăpat un serman bolnav. Nu demult din incidentul unei nenorocirĭ un muncitor cu numele Schikora, a căpĕtat rane grave prin arsură şi medicii nu pot sĕ facă sĕ-i créscă pelea la loc, astfel că nenorocitul nu póte altcum scăpa de mórte, decât numai décă un om sănĕtos s'ar afla care sĕ-i dea de pe spatele lui atâta piele, cât sĕ-i acopere rana. Acest anunţ deja a apărut de multe-orĭ, dér până acum nimenĭ nu s'a aflat, ca în schimbul unor talerĭ sĕ se lase a fi jupuit de un petec de piele din spate.

---

*) Esistenţa tipografică în ţéra românéscă se póte vedé şi de acolo, că o mulţime de cunoscĕtorĭ ai artei tipografice plécă din ţéra nóstră pe la tipografiile înfiinţate prin Transilvania. Aşa se găsesce în registrele de socotelĭ ale Braşovului sub data 11 Iunie 1573 notat: „că a venit un popă dela Alexandru Vodă pentru tipografia şi a fost ţinut 4 dile pe cheltuéla cetăţei“. In 12 Dec. acelaşĭ an, se găsesce altă notiţă: „că a venit diaconul Vlădicăi, care el însu-şĭ este tipograf, pentru un teasc.

Diaconul Coresi, meşterul traducĕtor al acestui timp, al cărui nume trăda o origine italiană, s'au mai bine grecéscă, se trăgea din insula Chios, unde se afla trăind pe la jumĕtatea secolului al XVI-lea. Mai mulţĭ membri ai acestei familii se strămutase cu mult mai înainte în Muntenia, întru cât găsim un Coresi pisier de documente pe la începutul secolului al XVI-lea şi anume redactând un document al lui Moise Voevod din 1539 şi trei ale lui Radu Vodă din 1536 şi 1538. (Columna lui Traian din 1877, pag. 571). Chiar de prin acest timp membrii familiei lui Coresi, ce-i întêlnim în Muntenia, vor fi fost românisaţĭ deprindĕnd între altele şi limba oficială a ţĕrei. Alte Hrisóve ne arată pe mai mulţĭ Coresi ca boierĭ, decĭ prin urmare ca intraţĭ pe deplin în corpul naţiunei române. (Cipariu Arch. Ist. p. 102 şi 181).

In ce rudire va fi stat diaconul Coresi cu logofĕtul Coresi nu se póte hotărî. S'ar puté însĕ, că însu-şĭ acest logofét Coresi, om cărturar al timpului, sĕ fi purtat supranumele Diaconul, căcĭ acest titlu al sĕu nu credem sĕ fi însemnat o tréptă bisericéscă, întru cât îl aflăm şi pe timpul lui Ioan Benkner şi pe al lui luca Hirscher, după 20 anĭ tot cu numele de Diacon. Décă ar fi fost în realitate Diacon la 1560, fiind om cu cunoscinţe de carte, cum ar fi rĕmas el în aceeaşĭ calitate, căcĭ la 1577 îl găsim în aceeaşĭ calitate, fără sĕ fi înaintat în vre-o tréptă bisericéscă.

---

pe care nicĭ o climă, nicĭ o schimbare n'o póte doborî şi care, în mod infalibil, va fi forţa predominantă a viitórei civilisaţiunĭ universale.“

*

Ar fi lipsită de o trăsătură originală acéstă schiţă din fuga condeiului, décă nu ne-am opri un minut în *Hyde Park*, parcul prin escelenţă, cu grupurĭ de arborĭ admirabilĭ, fântânĭ, rîurĭ, întinderĭ de pajiştĭ luxuriante, precum numai în parcurile anglese se pot vedé. Ce linişte idilică!.. Ce contrast isbitor cu vecĭnica agitare din oraşul, ce-i înconjóră. Abia în cele trei lunĭ, Aprilie, Maiŭ, Iunie, cât ţine *London-Seanson*, ia parcul un aspect de animaţiune neobicĭnuită la alte epoce. Renumita alee a călăreţilor, Rotten Row, oferă atuncĭ o priveliştе, pe care nicĭ un strĕin nu ar trebui s'o negligeze. Amasone şi cavalerĭ corecţĭ, impecapabilĭ, câte unul, părechĭ, séu în cete, apar şi trec pe cai de rassă pe dinaintea publicului, ce se întésa de amêndouĕ părţile aleei. La un punct aprópe de *Hyde-Park-Corner* drumul călĕreţilor se încrucişéză cu acela al trăsurilor, unde şeḑênd pe scaune, se póte vedé defilând tot ce regatele, unde ale Marei Britanii şi Irlandei, au mai distins ca nobleţă, avuţiă, frumseţă. E un adevĕrat etalaj de eleganţă şi de lux, agrementat de o curteniă discretă, binefăcĕtóre, care pare a fi înăscută Englesilor din clasele mai înalte. Caut, fără s'o găsesc, necioplita rigiditate britanică, pe care frivolele ilustraţiunĭ franţuzescĭ de decenii au popularisat'o.

Ceea-ce vĕd e contrarul. E armonia şi libertatea nesilită a mişcărilor. Inţelegĭ îndată, că te aflĭ în ţéra clasică a culturei fisice, unde figurile pe bara-fixa sunt tot atât de apreţiate, ca figurile retorice ale vre-unui orator imperialist.

Aurel Şuluţ-Cărpenişanu.

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

Scrierĭ istorice.

Memorii din 1849—49 de regretatul *Vasilie Moldovan*, fost prefect al Legiunei III în 1848—49. Istorisirile cuprinse în acéstă carte sunt de cel mai mare interes istoric şi naţional, sunt scrise într'o limbă uşóră şi plăcută. Preţul 50 cr. (cu posta 55 cr.

„Povestea unei coróne de oţel“, opul mult dorit şi aşteptat al d-nului *G. Coşbuc*, a apărut în editura librăriei C. Sfetea din Bucurescĭ şi costă un leu şi 50 banĭ. E scrisă şi acéstă carte la înţelesul tuturor şi este atât de interesantă, încât cine o ia în mână, nu se mai póte despărţi de ea. In istoria acésta ni-se arată oglinda viuă a faptelor măreţe, prin carĭ a trecut România până a ajuns la independenţă. Scenele ce se descriu din răsboiul pentru neatârnare, sunt la culme mişcătóre şi însufleţitóre. Cartea e provĕdută cu numeróse portrete şi ilustraţiunĭ. Ea stă în legătură cu *„Resboiul nostru pentru neatêrnare“* scris tot de d-l G. Cosbuc, aşa că cine şi-a procurat pe acesta trebue sĕ şi procure şi *„Povestea unei coróne de oţel“*. Sperăm, că fruntaşiĭ noştri, înţelegênd importanţa acestor scrierĭ, vor stărui din rĕsputerĭ a-le rĕspândi cât mai mult în popor. Se pot procura ambele cărţĭ dela „Tipografia A. Mureşianu din Braşov“. „Rĕsboiul nostru pentru neatârnare“ coştă 50 cr. (cu posta 55 cr.), „Povestea unei Coróne de oţel“ 75 cr. (cu posta 80 cr.)

Din istoria lumii, „tălmăcită de preotul *Constantin Morariu* din cartea nemţéscă a D-rului Th. B. Weltar şi întocmită pentru folosul poporului român din Bucovina“, a apărut în editura „Deşteptării“ din Cernăuţĭ: *partea a doua*. Ea este scrisă tot atât de bine şi de uşor, ca şi partea întâiŭ, care a avut şi la noi mare trecere mai ales printre popor. Preţul 50 cr. (plus 5 cr. porto.) — Cu acelaşĭ preţ se mai pot căpăta dela Tipografia „A. Mureşianu“ şi esemplare din partea întâiŭ, adăugênd şi pentru acésta 5 cr. porto.

Zarandul şi munţii apuseni ai Transilvaniei, descriere de *Silvestru Moldovan*. Cu 9 ilustraţiunĭ şi o schiţă. E o carte tot atât de preţiósă şi rară în felul sĕu, ca şi cea dintâiŭ. Recomandăm şi acéstă carte pentru bibliotecile poporale, cum şi pentru toţĭ Românii, carĭ vor sĕ-şĭ cunóscă ţéra şi nému1 lor. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 5 cr).

„Pintea Vitézul“, tradiţiunĭ, legende şi schiţe istorice, de *Ioan Pop-Reteganul*. Cea mai completă scriere despre eroul Pintea. In ea se cuprind fórte interesante tradiţiunĭ şi istorisirĭ din tóte părţile, pe unde a umblat Pintea. Preţul 20 cr. (cu posta 23 cr.)

„Românul în sat şi la óste“ Acesta este ritlul unei nouĕ cărticele, ce d-l *Ioan Pop Reteganul*, cunoscutul şi meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturei române. Preţul 10 cr., cu posta 13 cr.

„David Almăşianu“, schiţe biografice de *Ioan Popea*. Broşura acésta, atât de bine scrisă, presentă şi multe momente de însemnătate istorică. Preţul 30 cr. (cu posta 33 cr.)

„Téra nóstră“. Descrierea părţilor Ardealului dela Mureş spre miadă-ḑi şi valea Mureşului, de *Silvestru Moldovan*, — e o scriere unică în felul sĕu, atât de călduros apreţiată de întréga ḑiaristică română. Cu deosebire din bibliotecile poporale ea n'ar trebui sĕ lipséscă. Preţul 1 fl. (cu posta 1 fl. 10 cr).

„Colonel David baron Urs de Margina la Solferino şi Lissa“, interesanta şi emiuenta conferenţă, ce a ţinut'o d-nul colonel c. şi r. *Francisc Rieger* anul trecut în reuniunile militare dela Braşov şi Sibiiu. Broşura conţine şi douĕ portrete bine reuşite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conţine şi o hartă a Lissei, cum şi ilustraţiunea monumêntului eroului nostru. Preţul 40 cr. (plus 3 cr. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 23 Iunie 1900.

Renta ung. de aur 4%	115.50
Renta de coróne ung. 4%	91.10
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	120.50
Impr. căil. fer. ung. în argint. 4½%	98.75
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	116.80
Bonurĭ rurale ungare 4%	91.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.50
Impr. ung. cu premii	158.50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	139.—
Renta de argint austr.	97.90
Renta de hârtie austr.	97.45
Renta de aur austr.	115.60
Losurĭ din 1860.	134.50
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	17.41
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	715.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	693.—
Napoleondorĭ	19.31
Mărcĭ imperiale	118.65
London vista	242.30
Paris vista	96.50
Rente de coróne austr. 4%	97.65
Note italiene	90.75

Cursul pieţei Braşov.

Din 25 Iunie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	19.04	Vênd.	19.08
Argint român.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.20	Vênd.	19.30
Galbenĭ	Cump.	11.30	Vênd.	11.40
Ruble Rusescĭ	Cump.	127.—	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.50	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.78	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Sz. 4212—1900.
tlkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

A brassói kir. törvényszék, mint tlknyvi hatóság, közhirré teszi, hogy „Parsimonia“ törcsvári takarék- és hitelintézet végrehajtatónak Ungur A. (Alexandru) Juon és társai ó-tohàni lakosok végrehajtást szenvedők elleni 90 frt. tőke-követelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a zernesti kir. járásbiróság) területén lévő az ó-tohàni 1264. sz. tjkvben A † alatt foglalt 30, 31 hrsz. ingatlanra 237 korona 60 filben, az ó-tohányi 1697 sz. tljkvben A † alatt foglalt 349 és 350 hrsz. ingatlanra a C/1 alatt Mitarca Anna szül. Boita javára, Mitarca Nicolae Juon és neje Ungur Ludovica jutalékára bekebelezett élet hosszigliani haszonélvezeti jog érintetlen hagyásával 288 korona 20 filérben ezennel megállapitott kikiáltási árban az árverest elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1900. évi julius hó 24-ik napján d. e. 9 órakor** O-Tohán község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alól is eladatni fognak.

Arverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42 §-ban jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333 sz. alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8 §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t- cz. 170 §. értelmében a bánatpénznek a biróságnál előleges elhelyezéséről kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Brassó, 1900 évi május hó 10-én.

A kir. törvényszék, mint tlkvi hatóság. 998.1—1

ABONAMENTE LA „GAZETA TRANSILVANIEI“

Preţul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ	3 fl. —
Pe şése lunĭ	6 fl. —
Pe un an	12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ	10 fr.
Pe şése lunĭ	20 fr.
Pe un an	40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe an	2 fl. —
Pe şése lunĭ	1 fl. —
Pe trei lunĭ	50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe an	8 franci.
Pe şése lunĭ	4 francĭ.
Pe trei lunĭ	2 francĭ.

Abonamentele se fac mai uşor şi mai repede prin **mandate postale.**

Domnii carĭ se vor abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămurit şi a arăta şi posta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei“.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la librăria **Nic. I. Ciurcu** şi la **Eremias Nepoţii.**